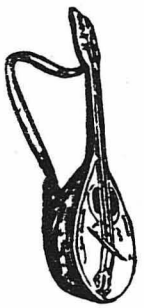

ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΑΛΑΙΟ ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΕΡΙΗΓΗΤΩΝ

Ἡ δραματικὴ ἱστορία μιᾶς χήρας. Μιὰ συγκινητικὴ ὁμοιότης. Οἱ περιηγηταὶ στὴ Ζάκυνθο. Ὁ πετροπόλεμος καὶ τ' ἀποτελέσματά του. Ἡ καταδίκη ἑνὸς Βενετσιάνου καὶ ἡ ἐπέμβασις τοῦ νεαροῦ Στεφανόπολι. «Στρατιῶται, σταθῆτε!» Ἡ χήρα τοῦ Ἀνδρούτσου στὴν Κέρκυρα. Πρὸ τοῦ Ναπολέοντος, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Τελειώνουμε σήμερα τὴν ἐξιστόρησι τῶν περιπετειῶν τοῦ Στεφανόπολι καὶ τῶν συντρόφων του στὴν Πελοπόννησο.

Θέλοντας νὰ ἐξερευνήσῃ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας, ὁ Στεφανόπολις πῆρε μαζύ του μερικοὺς ναῦτες κ' ἕναν ὁδηγό, ποὺ γνώριζε καλὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ τὸ πρωῒ ἐξεκίνησαν.... Ἔφτασαν σὲ λίγο σὲ μιὰ τσοπάνικη καλύβα.

Ἡ νοικοκυρὰ τῆς καλύβας τοὺς δέχτηκε μὲ ἐγκαρδιότητα. Μὲ τὴν πρώτη ὅμως ματιὰ ποὺ ἔριξε στὸ Στεφανόπολι τὰ μάτια της βούρκωσαν καὶ τραύλισε :

—Καλότυχη, χίλιες φορὲς καλότυχη ἡ ὥρα ποὺ μπῆκες στὴν καλύβα μου, ξένε! Ποιὸ εἶνε τ' ὄνομά σου; Ποιὰ εἶνε ἡ πατρίδα σου καὶ ἡ οἰκογένειά σου; Ἀλλ' ὄχι, δὲν ἐγεννήθηκες σ' αὐτὰ τὰ μέρη, δὲν εἶσαι ἀδερφὸς τοῦ ἄντρα μου. Κι' ὅμως τοῦ μοιάζεις τρομερά. Ἔτσι ἦταν κι' αὐτὸς στὰ δεκαπέντε χρόνια του, ὅταν ἐστεφανωθήκαμε!... Νὰ μὲ συμπαθᾶς, παλληκάρι μου, γι' ὅλα αὐτὰ ποὺ σοῦ λέω, μὰ εἶνε ἕνας μῆνας τώρα ποὺ δὲν μπορῶ νἄβρω καμμιὰ παηγοριὰ κι' ἡ παρουσία σου μὲ ἀνακούφισε λίγο. Μοῦ θύμισε τὸ δυστυχισμένο τὸν ἄντρα μου, ποὺ μοῦ τὸν σκότωσαν μὲ τὸν ἀγριώτερο τρόπο οἱ Τοῦρκοι!...

Κ' ἐπειδὴ ὁ νεαρὸς Στεφανόπολις ἔλαβε ζωηρὴ περιέργεια ν' ἀκούσῃ τὴ δραματικὴ αὐτὴ ἱστορία, ἡ χήρα διηγήθηκε τὴν τραγωδία της :

—Κάθε χρονιά, εἶπε, τὸ καλοκαίρι, φορτώναμε τὸ εἰσόδημά μας, τυρὶ καὶ σιτάρι, σὲ μοῦλες καὶ τὸ φέρναμε στὸ περιγιάλι, στὰ μαγαζιὰ ποὺ εἶδες.... Ἔτσι καὶ τότε, φέραμε τὸ πρᾶμα μας στὴ θάλασσα καὶ τὸ πουλήσαμε σ' ἕνα νέο Τοῦρκο, τὸ γιὸ τοῦ Καδῆ τῶν Γαργαλιάνων.

»Τὴ μέρα αὐτή, ἐγὼ πῆγα λίγο παράμερα καὶ ἤμουν ἕτοιμη νὰ βάλω τὰ πόδια μου στὸ νερό, ὅταν ἔξαφνα ἔννοιωσα κάποιον νὰ μὲ ἁρπάζῃ ἀπὸ πίσω καὶ νὰ μὲ κλείνῃ στὰ μπράτσα του. Ἐγύρισα τὸ κεφάλι, εἶδα τὸ γιὸ τοῦ Καδῆ κ' ἔβαλα τὶς φωνές. Μερικοὶ συμπατριῶτες μου, ποὺ μὲ ἄκουσαν, ἔτρεξαν ἐκεῖ καί, μόλις εἶδαν τὸν Τοῦρκο νὰ μὲ σφίγγῃ στὴν ἀγκαλιά του, τοῦ ρίχτηκαν μὲ τὰ ραβδιά τους καὶ τὸν κατασχέρισαν γιὰ καλά....

»Στὸ μεταξύ, ἔφτασε κι' ὁ ἄντρας μου, ἔμαθε τί ἔγινε καὶ ρίχτηκε τοῦ Τούρκου, νὰ τὸν σκοτώσῃ. Μὰ οἱ ναῦτες του τὸν προστάτεψαν κι' ἔτσι σὲ λίγο τὸ καράβι τους ἄνοιξε τὰ πανιὰ κ' ἔφυγε.

»Ὅταν ἔφτασε στοὺς Γαργαλιάνους, ὁ γιὸς τοῦ Καδῆ διηγήθηκε στὸν πατέρα του, ὅτι οἱ Ἕλληνες τὸν δείρανε κι' ὅτι οἱ ναῦτες του, ἐπειδὴ ἦσαν χριστιανοί, δὲν τὸν ἐπροστάτεψαν ὅσο ἔπρεπε. Ὁ Καδῆς ἐθύμωσε κ' ἔβαλε στὰ βασανιστήρια τοὺς ἕξη ναῦτες. Τότε ἕνας ἀπ' αὐτούς, ἀναγκαζόμενος ἀπὸ τοὺς πόνους, ἐμαρτύρησε τ' ὄνομα τοῦ ἄντρα μου.... Ἔπειτα ὁ Καδῆς διέταξε καὶ τοὺς ἀποκεφάλισαν ὅλους! Χωρὶς ἄλλο, ὁ σκύλος αὐτὸς Καδῆς θἀρχότανε ἐδῶ νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐκδίκησί του, ἀλλὰ γίνηκε κάτι ποὺ ἀναποδογύρισε τὰ σχέδιά του. Ὁ Καδῆς τῆς γειτονικῆς περιφερείας τοῦ κήρυξε τὸν πόλεμο, τὸν ἐνίκησε καὶ τὸν ἀνάγκασε νὰ καταφύγῃ στὸν ἀδερφό του, τὸν Πασᾶ τοῦ Δουλτσίνου.

»Εἰκοσιοχτὼ χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε· εἴχαμε ἀρχίσει νὰ ξεχνᾶμε πειὰ τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, ὅταν ἔξαφνα, τὸν περασμένο μῆνα, ἔφτασε στὸ Κατάκωλο ἕνα Δουλτσινιώτικο καράβι. Ἕνας ἄνθρωπος βγῆκε ἀπ' αὐτὸ καὶ τὸ πρῶτο πρᾶμα ποὺ ρώτησε ἦταν ἂν ὁ ἄντρας μου ζοῦσε ἀκόμη, κι' ἂν πουλοῦσε πάντα καλὸ τυρί. Ἦρθε ὕστερα σπίτι, πῆρε τὸν ἄντρα μου παράμερα καὶ μὲ μιὰ πιστολιὰ τὸν ἐσκότωσε! Ἔπειτα, ἄνοιξε ἀμέσως τὰ πανιὰ καὶ ἔφυγε. Ἦταν ὁ γιὸς τοῦ Καδῆ!...»

Καὶ ἡ δυστυχισμένη χήρα, τελειώνοντας τὴν ἐξιστόρησι τῆς οἰκογενειακῆς της τραγωδίας, ξέσπασε σὲ θρήνους.

Ἦταν πειὰ ἡ ὥρα τοῦ προγεύματος κι' ὁ μεγαλείτερος γυιὸς τῆς χήρας ἔστρωσε κατὰ γῆς ἕνα τραπεζομάντηλο κι' ἔβαλε ἐννιὰ ξύλινες κοῦπες γύρω—γύρω. Ἐκάθησαν ὅλοι χάμου. Ἦσαν ὀκτώ. Ἀπέναντι τῆς χήρας μιὰ θέσι ἔμενε ἀδειανή. Ἡ χήρα ὅμως ἐγέμισε καὶ τὶς ἐννιὰ κοῦπες μὲ γάλα. Ὁ Στεφανόπολις ἐκύτταζε περίεργα τὴν ἔννατη κοῦπα, ποὺ ἔμενε ἀπείραχτη.

Γρήγορα ὅμως ἡ περιέργειά του ἱκανοποιήθηκε. Ἡ χήρα ἐπῆρε δυὸ κουταλιὲς γάλα ἀπὸ τὴ δική της κοῦπα καὶ τὄβαλε σὲ κείνη ποὺ ἦταν ἀντικρύ της.

—«Πιέ, καλέ μου, εἶπε, πρέπει νὰ πίνῃς πολὺ γάλα, νὰ τρέφεσαι γιατί κουράζεσαι!...»

Ἡ δυστυχισμένη γυναῖκα ἐπίστεψε πὼς μιλάει ἀκόμη μὲ τὸν ἄντρα της!....

Ἔτσι πέρασε ἡ ὥρα.... Κι' ἀφοῦ ἔπιαν, εὐχαρίστησαν τὴ χήρα καὶ τὰ παιδιά της οἱ Ἕλληνες περιηγηταὶ καὶ ἐσυνέχισαν τὴν ἐκδρομή τους...

* * *

Τὸ βράδυ οἱ περιηγηταὶ γύρισαν στὸ πλοῖο τους, τὸ πρωῒ ἔκαμαν πανιὰ καί, μετὰ διάφορες περιπέτειες ἔφτασαν στὴ Ζάκυνθο, κατεχομένη ἀπὸ τοὺς Γάλλους.

Στὸ νησὶ αὐτό, οἱ περιηγηταὶ παρακολούθησαν μιὰ περίεργη ὑπόθεσι :

Στὰ παληὰ χρόνια στὴ Ζάκυνθο συνέβαιναν συχνὰ φόνοι, τραυματισμοί, καυγάδες. Ὁ Διοικητὴς τῆς Ζακύνθου διέταξε γενικὸ ἀφοπλισμὸ τῶν κατοίκων, κ' ἔτσι τὰ φονικὰ ἔπαψαν. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ σβύσῃ ἐντελῶς στὸ νησὶ τὸ.... πολεμικὸ αἴσθημα, ὁ Διοικητὴς ἐπέτρεψε νὰ γίνεται μεταξὺ τῶν κατοίκων, σὲ διάφορες ἐποχές, πετροπόλεμος! Ἡ πόλις ἐχωρίζετο σὲ δυὸ στρατόπεδα καὶ λάβαιναν μέρος, ὄχι μόνον τὰ παιδιά, ἀλλὰ καὶ οἱ οἰκογενειάρχαι. Ὁ πετροπόλεμος ὅμως γινόταν ἀφορμὴ νὰ διαιωνίζωνται τὰ μίση μεταξὺ διαφόρων οἰκογενειῶν κι' ἔτσι ὁ νέος Προβλεπτὴς κατήργησε τὴ βάρβαρη αὐτὴ συνήθεια καὶ διεκήρυξε, ὅτι θὰ τιμωρήσῃ αὐστηρὰ τὸν παραβάτη...

Ἕνας Ζακυνθινοβενετσιάνος συνελήφθη σὲ λίγες μέρες, κατηγορούμενος ὅτι ζητοῦσε νὰ κάμῃ πετροπόλεμο καὶ κατεδικάσθη νὰ δαρῇ στὴ μέση τῆς πλατείας. Γάλλοι στρατιῶτες τὸν ἔφεραν ἐκεῖ δεμένο, τὸν ἔγδυσαν καὶ τὸν ξάπλωσαν μπρούμυτα χάμου. Ἕνας στρατιώτης ἀνέλαβε τὰ χρέη ραβδούχου....

Μόλις ὁ νεαρὸς Στεφανόπολις εἶδε τὸ ἄγριο αὐτὸ θέαμα, μπῆκε στὴ μέση τῆς στρατιωτικῆς παρατάξεως μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι κι' ἔσωσε τὸν Ζακυθινό, παρακαλέσας σχετικῶς τὸν Προβλεπτὴ τοῦ νησιοῦ.

* * *

Μετὰ τὴ Ζάκυνθο, οἱ περιηγηταί μας ἐπῆγαν στὴν Πρέβεζα, κι' ἀπὸ κεῖ στὴν Κέρκυρα, ὅπου ὁ Στεφανόπολις δέχτηκε τὴν ἐπίσκεψι τῆς γυναίκας τοῦ Ἀνδρούτσου, ἡ ὁποία, κλαίγοντας, ἐζήτησε τὴ μεσολάβησί του γιὰ τὸν ἄντρα της ποὺ βρισκότανε αἰχμάλωτος τῶν Τούρκων, φυλακισμένος στὰ μπιντρούμια τῆς Πόλης.

Ὁ Στεφανόπολις, ἀφοῦ ἄκουσε τὴ διήγησι καὶ τοὺς θρήνους τῆς Ἀνδρούτσαινας, ὑπεσχέθη νὰ ἐνεργήσῃ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσί του, καὶ πράγματι, τὴν ἴδια μέρα ἔκανε λόγο στὸ Γάλλο Διοικητὴ τῆς Κερκύρας, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε :

—Ἡ γυναῖκα τοῦ Ἀνδρούτσου ἦρθε καὶ σὲ μένα, κλαίγοντας. Ἐνήργησα ὅ,τι μποροῦσα. Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας ἐν Κωνσταντινουπόλει, κ. Ὠμπέρ, παρουσιάστηκε στὸ Μεγάλο Βεζύρη καὶ ἐζήτησε τὴν ἀπελευθέρωσι τοῦ Ἕλληνος ἁρματωλοῦ, ἀλλ' ὁ Βεζύρης ἀπήντησε :

—Αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον! Θὰ προτιμοῦσα νὰ πληρώσω τρία ἑκατομμύρια φράγκα στὴ Γαλλία, παρὰ νὰ τὸν ἀφήσω ἐλεύθερο.

* * *

Ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, ὁ Στεφανόπολις καὶ οἱ σύντροφοί του ἐγύρισαν στὸ Παρίσι καὶ παρουσιάστηκαν στὸ Ναπολέοντα, ὁ ὁποῖος τοὺς ζήτησε διάφορες πληροφορίες καὶ ἰδίως γιὰ τὴ Μάνη καὶ τοὺς Μανιάτες —ἀπὸ τοὺς ὁποίους καυχότανε ὅτι κατάγεται— τοὺς συνεχάρη δὲ θερμότατα γιὰ τὴν περιήγησί τους.

ΤΕΛΟΣ

δυστυχισμένη αὐτὴ ποὺ πρέπει νὰ πάρω!.... Θὰ πονῶ, χωρὶς αὐτὴ νὰ τὸ καταλάβῃ.... Ἀλλά... Ἀλλὰ ἡ ἀνάμνησί σας δὲν θὰ σβύσῃ ποτὲ ἀπὸ τὴν καρδιά μου...

* * *

Τὸ ἄλλο βράδυ, ὁ Παῦλος, μέσα στὸ σαλόνι τοῦ κυρίου ντ' Ἐρμπιγιόν, περίμενε τὴν ἐμφάνισι τῆς κυρίας ντ' Ἐρμπιγιὸν καὶ τῆς κόρης της. Ἔξαφνα ἡ πόρτα ἄνοιξε. Ὁ Παῦλος νόμισε ὅτι ὀνειρεύεται ἢ ὅτι τρελλάθηκε. Ἡ Βέρθα παρουσιάστηκε μπροστά του μὲ μιὰ αἰθερία τουαλέττα, ποὺ τὴν ἔκανε νὰ μοιάζῃ σὰν νεράϊδα. Προχώρησε πρὸς αὐτὸν χαμογελῶντας καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι της, λέγοντας :

—Ναί, εἶμαι ἐγώ, ἡ δεσποινὶς ντ' Ἐρμπιγιόν.... Ἤθελα νὰ γνωρίσω πρῶτα αὐτὸν ποὺ μοῦ προσφέρει γιὰ σύζυγο.... Συχωρέστε με γιὰ τὸ τέχνασμά μου. Καὶ ὁ πατέρας μου ἦτο συνένοχός μου. Ἀλλὰ δὲν μετανοιώνω γι' αὐτό... Ἔτσι γνωριστήκαμε κι' ἀγαπηθήκαμε χωρὶς νὰ μᾶς τὸ ἐπιβάλλουν οἱ ἄλλοι. Δὲν εἶνε ἔτσι;...

—Ναί, ἀγαπημένη μου, τῆς ἀπάντησε ὁ Παῦλος, τρελλὸς ἀπὸ εὐτυχία.

JULIETTE DEDRY